

Dnr :KS2021/152-3

Kommunstyrelseförvaltningen

Fia Wickström | Näringslivschef/Planeringssekreterare
0734-64 70 11 | fia.wickstrom@bollebygd.se

Kommunstyrelsen

Dialogmöte 2021 med Västtrafik

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar svar på frågor om kollektivtrafik inför dialogmöte med Västtrafik 2021.

Ärendet

Västra Götalandsregionen är ensam ägare och ansvarar för den allmänna kollektivtrafiken sedan skatteväxling gjordes år 2011. Västtrafik ombesörjer den allmänna kollektivtrafiken utifrån de mål och riktlinjer som beslutats av Västra Götalandsregionen. För att den allmänna kollektivtrafiken skall vara miljömässigt och ekonomiskt hållbar enligt Västra Götalandsregionen skall en linje/tur ha minst 8 passagerare per tur året runt och/eller en täckningsgrad på minst 33 procent.

Varje år vill Västtrafik ha skriftligt svar på frågor från respektive kommun inför vad Västtrafik kallar ett dialogmöte.

Frågor som rör utvecklingen i vår kommun under de kommande tre åren och som har en påverkan på kollektivtrafiken; befolkningsökning, infrastruktur och resbehov, utbyggnadsområden med inflyttning respektive avvecklingsområden.

Skolpendlingen i den allmänna kollektivtrafiken. Några förändringar som påverkar antalet elever som reser med skolkort både grundskola och gymnasium.

Svaren utgör också viktig input till framtagande av utvecklingsplaner för

kollektivtrafiken.

Västtrafik vill ha de skriftliga svaren senast 2021-06-04.

Bakgrund

Befolkningsutveckling Bollebygds kommun 2015-2020						
	Antal per 31 december					
Grupp	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0-15 år	1 814	1 915	1 962	1 997	1 976	2003
16-67 år	5 557	5 673	5 744	5 826	5 884	5856
68- år	1 428	1 514	1 556	1 604	1 635	1685
	8 799	9 102	9 262	9 427	9 495	9544
Procentuell förändring						
16-67 år		2,1%	1,3%	1,4%	1,0%	-0,5%

Samhällsplaner, infrastruktur och förändrade resbehov

Kommunens översiktsplan (ÖP) beräknas vara antagen vid årsskiftet 2021/2022 där Västtrafik är involverade i arbetet. Möte mellan kommun och Västtrafik är önskvärt om kommunens översiktsplan inför framtida trafikplaner utöver de kommande tre åren.

Exploateringarna av centrala Bollebygd fortsätter under innevarande och kommande år på samma sätt som tidigare. Sålunda expandera områdena Tyftet och Bergadalen. I de centrala delarna av Bollebygd är flerfamiljshus inplanerade och inflyttning pågår kontinuerligt. Vidare pågår arbete med planering av bostäder på Kullaområdet (Prästgårdsgärdet, Prästgården, Fjällastorp) samt verksamhetsmark i Getabrohult nära Grönkullemotet. Befolkningen i centralorten beräknas öka i antal. I Töllsjö pågår byggnation av flerfamiljshus, villor och radhus. Även där beräknas folkmängden öka.

I SCBs statistik 2019, se nedan, kan utläsas att av boende i Bollebygd pendlar 1873 till Göteborgsområdet och 981 till Borås. Vidare pendlar in till Bollebygd 605 personer från Borås respektive 422 från Göteborgsområdet. Statistiken omfattar endast de som arbetar och bor på respektive ort. Statistiken anger inte pendlingsätt och inkluderar inte personer som går i skola eller högskola. Underlaget är sålunda osäkert och mörkertalet kan vara omfattande.

Kollektivtrafiken når inte områdena Bergadalen/Tyftet, vilket leder till ett naturligt brukande av flera personbilar per hushåll. Befintlig vändhållplats i Erikstorp ombesörjer resenärer förutom boende intilliggande förskola och skola med idrottshall. Rent generellt dominerar resor med personbil trafiken i Bollebygd, vilket står i kontrast till de miljöplaner som kommunen håller på att utarbeta.

Kommunen som arbetsgivare måste bli mer attraktiv. Idag väljer flera potentiella arbetstagare uttryckligen andra arbetsgivare på grund av brister i kollektivtrafiken. Fler barn studerar idag i högstadiet. Till hösten 2021 beräknas flertalet av de som idag går i klass 9 tillträda gymnasier eller andra studier. Sammanlagt kommer ca 365 elever pendla till Borås eller Göteborg. Antalet elever i Bollebygdskolan kommer att öka något. Ett generellt ökat behov av en fungerande kollektivtrafik föreligger, vilket vi tidigare har påpekat och skickat till er i tidigare svar på frågor inför dialogmöte med Västtrafik utifrån de enkätsvar som vi fått från allmänheten.

I den enkät som har genomförts 2019 som anges ovan har det sammanlagt varit drygt 760 personer som har besvarat enkäten. Respondenterna utgörs även av personer som inte bor, men arbetar i kommunen. Den huvudsakliga mängden har lämnats av personer som bor i kommunen. Majoriteten av svar har lämnats från respondenter som pendlar västerut. Även studerande har besvarat frågorna.

Vidare har även personer som pendlar på annat sätt än genom buss eller tåg besvarat enkäten. Enligt SCB arbetspendlar per 2019 sammanlagt 4 887 personer, varav 1873 till Göteborgsområdet, 981 till Borås. Vidare arbetspendlar till Bollebygd sammanlagt 2 895 personer, varav 605 från Borås, 422 från Göteborgsområdet. I denna mängd inräknas inte personer som studerar på annan ort.

Enkäten omfattar 16 procent av pendlingsmängden, exklusive studerande som inte ingår i SCB:s material. Oaktat enkäten i dagsläget idag inte kan utgöra underlag för helt valida och reliabla slutsatser ger den ändå en stark indikation på hur pendlingsstrukturen ser ut. De huvudsakliga slutsatserna är följande:

- Den stora andelen pendling sker med bil. Flera av respondenterna har förklarat att detta sker till följd av brister i turtäthet.
- Den huvudsakliga pendlingen, såväl med bil som med buss/tåg sker mellan 06.00-09.00 och 16.00-19.00.
- De huvudsakliga invändningarna mot trafik idag är dels turtätheten, dels brister i synkronisering mellan matartrafik och pendlingstrafik, dels turtäthet i matartrafik under högtrafik.
- En stark kritik av överfulla (trafikfarliga?) eller uteblivna pendlingsturer.
- En allmän önskan om utökad trafik under kvälls-, helg- och lågtrafiktider.

Förslag för er inför fortsatta kontakter:

- Utvärdera möjligheterna att stärka pendlingstrafiken under de perioder som anges ovan.
- Utvärdera möjligheterna att låta buss 100 angöra Bollebygd under lågtrafik.

Så länge som det varken finns en väl fungerande kollektivtrafik eller konkreta planer därför - som kommunen känner till -, saknas förutsättningar att prioritera frågor som rör kollektivtrafiklösningar. Dock kan nämnas att arbete med både cykel- och gångvägar pågår i Bollebygd, Olsfors utmed väg 1756 mellan centralorten och Ballasjön mot Hindås. Konkreta planer finns att förbättra möjligheterna för bilparkering i centralorten.

Kollektivtrafikens utveckling

Kollektivtrafikens utveckling är av avsevärd betydelse för både den interna och externa kommunikationen samt för miljön. I den miljöstrategi som utarbetats anges att Bollebygd ska sträva mot att minska utsläpp av koldioxid och andra hälsohämmande ämnen. För att strategin ska uppfattas som en seriös produkt krävs medverkan av den organisation som är ansvarig för kollektivtrafik. Ett betydande ansvar ligger sålunda på Västtrafiks axlar.

Vi har identifierat en mängd funktionsbehov/funktionsbrister som förekommit under en längre tid, varav de mest väsentliga är: obefintlig synkning mellan intern och extern busstrafik, avsaknad med tågtrafik som passerar centrala Bollebygd, uteblivna eller överfulla turer. Buss når inte de delar av området Erikstorp som är föremål för bebyggelse. Befintlig hållplats vid Erikstorp, Skräddargårdsvägen, ombesörjer befintliga delar av området samt förskola, skola och idrottshall.

Buss och anropsstyrd trafik som linje 402 trafikerar inte i tillräcklig utsträckning resebehovet för boende och arbetspendling på dag- och kvällstid utmed väg 1757.

Bollebygds kommun har i flertalet forum påvisat oron över linjer som dras ner och påverkar resandet för resenärer som reser till, från och inom kommunen. Den senaste indragningen av linje 402 har fått stor påverkan för resenärer som bor och arbetar inom Bollebygds kommun. Stor påverkan även för anställda inom kommunen som bor i Sandared och Sjömarken. En möjlighet att underlätta resandet för denna

målgrupp är att erbjuda Närtrafiken över kommungränserna med samma betalsystem som övrig kollektivtrafik. Det finns behov av fler turer på dagtid utmed väg 1757. En del turer från Sandared bör vända i Olsfors. Det är svårt att rekrytera ny personal till kommunen både för kommunen samt övriga arbetsgivare inom näringslivet.

Skrivelse har inkommit från Moderata samlingspartiet i kommunen om behov av kollektivtrafik utmed väg 1756 mellan Bollebygd och Hindås där förslag finns att linje 611 ska trafikera området med jämna mellanrum, se bilaga 2.

Resenärer med rollator, rullstol, barnvagn hinner inte visa biljett, spänna fast sina hjälpmedel/ barnvagn och sig själva innan fordonet startar. Hjälp kan behövas av chaufför.

Enligt kommunens resepolicy skall i första hand kollektivtrafik nyttjas vid tjänsteresor. Det är svårt redan idag för anställda inom Bollebygds kommun att nyttja kollektivtrafiken för resor inom tjänsten vid kortare mötestider i Borås och Göteborg. Ytterligare neddragningar av linjer gör det inte lättare för resenärer i tjänsten att nyttja kollektivtrafiken enligt Trafikplan 2022.

Bollebygds kommun anser att det är av stor vikt att kommunen med regionen, Västtrafik, Trafikverket och andra aktörer ser en helhet för vår snabbt växande kommun där den fysiska planeringen går hand i hand för en optimal samordning av kollektivtrafiken i den strategiska samhällsutbyggnaden. Bollebygds kommun ser tydligt att kollektivtrafiken är ett viktigt medel för utveckling av den egna kommunen och för regionen i sin helhet.

Södra Älvsborgs Sjukhus (SÄS) har en viktig funktion som både mål- och bytespunkt och bör ingå i det storregionala systemet sägs det i Målbild tåg 2035. Här bör nämnas att även Sahlgrenska Universitetssjukhusen (SU); Sahlgrenska-, Mölndals- och Östra sjukhusen också har en viktig funktion i det storregionala systemet. Bollebygds kommun har flera resenärer som pendlar till och från dessa sjukhus till vår kommun. Deras arbetstid är 06.45-15.00, 13.30-21.30 samt 21.00-07.00. En del tider för

kollektivtrafiken passar deras skift, men det är enbart åt det ena eller andra hållet, vilket innebär att vårdpersonalen inte har möjlighet att åka med den allmänna kollektivtrafiken. Detta måste hanteras.

Vi har som förslag att busslinje 100, som trafikerar riksväg 40 mellan Borås och Göteborg angör Bollebygd. Vi har förstått att det finns krav på att restiden ska vara kort för trafik mellan Borås och Göteborg, men vi gör bedömningen att kravet inte kan vara lika hårt under lågtrafiktid (dag, kväll och helg) som under högtrafiktid. Två turer per timma med linje 100 och linje 101 bör angöra Bollebygd per timma övrig tid.

Resandestatistik är ett viktigt underlag för planering och bör förbättras. Det är inte bara vid neddragningar av trafik som statistiken är viktig utan också för att kommun och övriga aktörer ska kunna följa resandet samt justera trafiken för att möta resenärerna på bästa sätt.

Bollebygds kommun vill ha en ökad insyn och vara delaktiga när region, Västtrafik och trafikbolag tar beslut som påverkar kollektivtrafik i kommunen.

Det vore önskvärt med en dialog mellan politiker i kommun och i region inför neddragningar av trafiken. Det är även önskvärt med dialogmöten med berörda kommuner vid neddragningar av linjer som berör flera kommuner.

Skolpendling i den allmänna kollektivtrafiken

Grundskoleelever från Olsfors och Hultafors använde kollektivtrafiken för att ta sig till och från Bollebygds skolan. Skoltiderna är klockan 08.30-15.00 måndag till fredag. Idag kommer eleverna för sent till skolan på morgonen från Olsfors och Hultafors.

Eftermiddagen fungerar för de flesta eleverna, men inte för dem som har anpassad studiegång eller liknande. Antal elever till Bollebygds skolan som åker med skolkort kommer att öka från nästa läsår.

Alla gymnasieelever använder skolkort till och från skolan. 365 gymnasieelever som åker åt olika håll. Merparten cirka 70 procent åker mot Borås, resten av eleverna mestadels Härryda men också mot Göteborg. Gymnasieelever som bor i Töllsjö har fortfarande svårt att ta sig till gymnasiet då det inte finns någon kollektivtrafik i Töllsjö till väg 180 mot Borås och Alingsås. Inga förändrade ramtider är planerade för grundskolan

Bifogar pendlingsstatistik nedan från SCB 2019.

Bor i Bollebygd och arbetar i:

Arbetar i	2019	andel 2019:
1443 Bollebygd	1564	32%
1480 Göteborg	1075	22%
1490 Borås	981	20%
1401 Härryda	509	10%
1481 Mölndal	202	4%
1489 Alingsås	106	2%
1463 Mark	84	2%
1402 Partille	58	1%
0180 Stockholm	40	1%
1441 Lerum	29	1%
Övriga VGR	105	2%
Övriga landet	134	3%
Totalt som arbetar	4 887	

Arbetar i Bollebygd och bor i:

Bor i:	2019	andel 2019:
1443 Bollebygd	1 564	54%
1490 Borås	605	21%
1401 Härryda	184	6%
1480 Göteborg	128	4%
1463 Mark	111	4%
1489 Alingsås	42	1%

1481 Mölndal	32	1%
1441 Lerum	31	1%
1384 Kungsbacka	25	1%
1402 Partille	22	1%
Övriga VGR	91	3%
Övriga landet	60	2%
Totalt som arbetar	2 895	

Beslutsunderlag

Fakta om Bollebygds kommun

Befolkningsutveckling

Pendlingsstatistik; in- och utpendling, SCB 2019

Samhällsplaner, infrastruktur och förändrat resbehov

Skolpendling

Skickas till

Västtrafik AB

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren

Fia Wickström

Förvaltningschef

Näringslivschef/Planeringssekreterare